

معرفیهای گزارشی

کلیات قرآنی

● فرهنگ مثنوی

سید عبدالرضا علوی. (چاپ اوّل: تهران، انتشار ما، ۱۳۷۵). ۶۵۲ص، وزیرى.

مثنوی کتاب شگرف و شگفتی است. با اینکه قرن‌ها از تألیف آن می‌گذرد، اقبال بدان روز به روز گسترده‌تر و ژرف‌تر است. مثنوی را کسان بسیاری از نگاه‌های مختلف به شرح، تحلیل، توضیح و نقد بررسی گرفته‌اند و درباره آن بسیار نوشته‌اند و باز هم خواهند نوشت. فرهنگها، واژه‌یابها و توضیح و تفسیر لغات آن نیز از موضوعاتی است که همت عالمانی را به خود معطوف داشته است. فرهنگ مثنوی آقای دکتر علوی از این جمله است که مجموعه‌ای است سودمند و خواندنی و بویژه برای جوانان و خواننده متوسط الحال مثنوی کارآمد. واژه‌ها، تعبیرها و اعلام یکجا و براساس حروف تنظیم شده، و پس از ضبط آن با حروف لاتین، شرح و توضیح شده‌اند. توضیحها مؤلف غالباً کوتاه، اما گویا است. کاربردهای مختلف واژه نیز غالباً به دست داده شده است تا خواننده خود با توجه به سیاق اشعار و فضای مثنوی بتواند معنای استوارتر را برگزیند.

تفسیر قرآن و حدیث

● مختصر المیزان فی تفسیر القرآن

سلیم الحسنى. (چاپ اوّل: بیروت،

مؤسسه العارف للمطبوعات، ۱۴۱۷).

۳۹۶+۶۰۵ص، وزیرى.

المیزان فی تفسیر القرآن در جریان تفسیرنگاریهای فرهنگ اسلامی بحق در اوج دقت و تحقیق و استواری است و در نمودن محتوای آیات با تکیه بر آیات همگون (تفسیر قرآن به قرآن) براسستی شگفت‌انگیز است. آقای سلیم حسنی کوشیده است از تفسیر المیزان آنچه را دقیقاً در تبیین و توضیح واژه‌ها و جملات آیات است برگزیند و با چاپ متن قرآن و قرار دادن گزیده‌های المیزان در حواشی و پانوشتها تفسیر مختصر و گویایی به دست دهد.

وی در اندیشه آن است اندکی از این فراتر نیز خلاصه‌ای از المیزان در پنج جلد عرضه کند.

فهرست واژگان و موضوعات که در پایان کتاب و با شماره صفحات مستقل و با ارجاع به متن آمده است، خود کتابی است مستقل و کارآمد.

● الشیعه فی احادیث الفریقین

سید علی ایطحی. (چاپ اوّل: قم، مؤلف،

۱۴۱۶). ۷۷۶ص، وزیرى.

مؤلف احادیث مرتبط با تشیع را براساس منابع فریقین گزارش کرده است. خاستگاه تشیع، فضایل تشیع و ویژگیهای شیعه از موضوعاتی است که بتفصیل روایات رسول‌الله (ص) و امامان (ع) درباره آنها در این کتاب تدوین و عرضه شده است.

● کامل الزیارات

محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه القمی.

(چاپ اوّل: تهران، مکتبه الصدوق،

۱۴۱۷). ۲۵۲ص، وزیرى.

کامل الزیارات از منابع بسیار مهم و ارجمند و کهن حدیثی شیعی است، و مؤلف آن ابن قولویه از ثقات راویان شیعه و از مشایخ جلیل‌القدر و از محدثان بزرگ تشیع. کتاب را علامه امینی - رضوان الله علیه - براساس نسخه‌ای که کهن تصحیح کرده بودند که با حواشی و تعلیقات عالمانه به سال ۱۳۵۶ نشر یافته بود. اکنون آقای بهراد جعفری متن چاپی کتاب را با دو نسخه خطی مقابله کرده و تعلیقات علامه امینی را نیز بر آن افزوده و توضیحهای دیگری نیز در پانوشت آورده و کتاب را به صورت شایسته‌ای نشر داده است افزون بر این مقدمه‌ای نگاشته‌اند درباره مؤلف و کتاب آقای جعفری تحقیق و تصحیح کتاب را با اشراف و نظارت مصحح و محقق امین و ارجمند متون اسلامی حضرت استاد علی اکبر غفاری سامان داده و گاه توضیح راهگشا و مفصل وی را درباره روایات ذیل صفحات آورده‌اند.

● علم الرجال نشأته و تطوره

محمد بن مطرزهرانی. (چاپ اوّل: ریاض،

دارالهجره للنشر والتوزیع، ۱۴۱۷).

۳۸۰ص، وزیرى.

در این کتاب در ضمن پنج باب از چگونگی شکل‌گیری دانش رجال و تطوّر آن در اهل سنت تا قرن چهارم سخن رفته است. در فصل اوّل کتابها مرتبط با طبقات بررسی و گزارش شده است و در باب دوم از کتابهای ویژه شرح حال و رجال اسناد. باب سوم ویژه کتابهایی است که از دانشهای حدیث بحث

کرده‌اند و در باب چهارم مدارس روایت و درایت گزارش شده است. باب پنجم ویژه گزارش فقیهان شام، مصر و خراسان است و آثار آنان در این زمینه ...

• در اساتذ فی الجرح والتعديل

محمد ضیاء الرحمن الأعظمی. (چاپ اول: المدینة المنورة، مكتبة الغرباء الأثرية، ۱۴۱۵). ۵۴۳ص، وزیری.

مؤلف در چهار فصل بتفصیل از اسناد حدیث، اهمیت اسناد و جایگاه آن در شناخت حدیث، دقت مسلمانان در اسناد حدیث، جرح و معنای اصطلاحی آن و اسباب جرح، تعدیل و معنای آن و نیز اسباب تعدیل، اصطلاحات جرح مانند منکر الحدیث، سارق الحدیث، مقارب الحدیث و ... شناخت و شناسایی مهمترین کسانی که در جرح و تعدیل سخن گفته و آثاری سامان داده‌اند، سخن گفته است.

• مخالفة الصحابي للحدیث النبوی الشریف

عبدالکریم بن علی بن محمد نملہ. (چاپ اول: ریاض، مكتبة الرشد، ۱۴۱۶). ۳۳۶ص، وزیری.

اهل سنت، سنت صحابی را حجت دانسته‌اند و آن را یکی از منابع و مصادر حکم تلقی کرده‌اند. بدین سان اگر سخن صحابی با کلام منقول از رسول الله (ص) مخالفت کرد باید چه کرد؟ و اگر صحابی تفسیری از کلام رسول الله (ص) داد که با ظاهر حدیث ناهمگون بود و یا با عموم آن در مخالفت بود باید چه کرد؟ اصولیان عامه بتفصیل به این بحث پرداخته‌اند، و مؤلف مجموعه این مباحث را در هفت فصل تدوین و عرضه کرده است. در ابتدا از چگونگی مخالفت صحابی با حدیث نبوی سخن گفته و آنگاه از صحابی و معنای اصطلاحی آن و سپس موضوع را تبیین کرده و با واگویی ابعاد موضوع به تحلیل و بررسی آن پرداخته است.

کتاب اثری است سودمند و در شناخت آراء عالمان عامه درباره صحابه و موضع آنها درباره حدیث کارآمد است و آگاهیهای قابل

توجهی به خواننده می‌دهد که گو اینکه استوار نیست، ولی کارآمد است.

• حقیقة الجفر عند الشیعة

اکرم برکات العاملی. (چاپ اول: بیروت، دارالصفوة، ۱۴۱۶). ۲۸۵ص، وزیری. در میان آثار شیعی از میراثی که علی (ع) و امامان (ع) آن را از رسول الله به ارث برده‌اند و عنوان «جفر» دارد، سخن بسیار رفته است.

جفر چیست؟ کتاب است؟ ظرفی است حاوی کتابها؟ و یا ... در این کتاب تمام آثار پراکنده درباره آن گردآمده و با دسته‌بندی روایات، تحقیقی دقیق و سودمند و روشنگر درباره این موضوع به عمل آمده است. معنی جفر در فرهنگها و روایات، حقیقت آن در روایات، سئوالها درباره آن، جفرهای گونه‌گون از جمله عنوانهای کتاب است. مؤلف به مناسبت از اخبار غیبی امامان (ع) مصحف فاطمه (ع) و موضع امامان (ع) درباره جفر و ... سخن گفته است.

• فقه و اصول

• آراء المعتزلة الأصولية

علی بن سعد بن صالح صنویحی. (چاپ اول: ریاض، مكتبة الرشد، ۱۴۱۷). ۷۴۰ص، وزیری. مؤلف در این کتاب کوشیده است آرای معتزلیان را در مباحث مختلف اصول فقه تحلیل و گزارش کند. او ابتدا از اعتزال سخن گفته است و چگونگی شکل‌گیری معتزله و اصول اندیشه‌های آنان. آنگاه در باب اول از آرای معتزله درباره احکام شرعی و بنیاد آن بحث کرده است. در باب دوم آرای معتزله را درباره ادله شرعی گزارش کرده است. درباره سنت، اجماع، قیاس و ... باب سوم ویژه تبیین دیدگاه آنان است درباره نسخ و در باب چهارم از ادله لفظی بحث شده است. و بالاخره باب پنجم ویژه آرای اعتزلیان است در اجتهاد و تقلید و ...

• حقوق مدنی اشخاص و محجورین

سید حسین صفایی-سید مرتضی قاسم زاده.

(چاپ اول: تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها، ۱۳۷۵). ۲۹۰ص، وزیری.

این کتاب به یکی از مباحث مهم حقوق مدنی پرداخته است. مؤلفان کتاب را برای تدریس در دانشگاهها تدوین کرده‌اند و آن را در دو بخش سامان داده‌اند. در بخش اول از حقوق اشخاص سخن گفته‌اند. در این بخش مفهوم شخص طبیعی و شخص حقوقی، حقوق مرتبط با شخصیت، آغاز و پایان وجود، ویژگیها و وضع حقوقی اشخاص به بحث نهاده شده است و در بخش دوم از مفهوم «حجر» و «اهلیت»، انواع محجوران (صغیر، غیر رشید و مجنون؟)، حدود حجر محجوران، نهادهای حمایت‌کننده از محجور، بویژه قیم، و مسائل مرتبط با آن با تفصیل و دقت بحث شده است.

• فقه فلسفه و کلام

• المیزان العادل بین الحق والباطل

سید رضا هندی تحقیق حمید بغدادی. (چاپ اول: قم، مؤسسه المنار، ۱۴۱۷). ۱۵۲ص، رقعی.

نقدی است کوتاه اما استوار بر محتوای تورات در مباحث خداشناسی، پیامبرشناسی و کتابهای آسمانی. در تحقیق کتاب محقق همه نقلها را مستند ساخته و در پایان کتاب، کتابشناسی نقد عهدین را ضمیمه کرده است.

• النجاة فی التیامه فی تحقیق الأمامه

علی بن میثم بحرانی، تحقیق محمد هادی یوسفی. (چاپ اول: قم، مجمع الفکر الاسلامی، ۱۴۱۷). ۲۶۴ص، وزیری.

ابن میثم بحرانی از متکلمان ارجمند قرن هفتم هجری است و شرح وی از نهج البلاغه یکی از استوارترین شرحهای آن کتاب عظیم به شمار می‌رود.

این کتاب که از مباحث کلامی فقط بحث امامت را به بحث نهاده است، در سه باب سامان یافته است. در باب اول از شرایط امام

و محتوی دعوت پیامبران بحث شده است. و ویژگیهای پیامبران و عصمت انبیا از دیگر بحثهای کتاب است.

بیخ اخلاق و تعلیم و تربیت

• زهد اسلامی

سید محمد شفعی مازندرانی. (چاپ اوک: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۱۵۲ ص، وزیری.

این کتاب پژوهشی است درباره زهد از نگاه آیات و روایات. ابتدا از اهمیت زهد سخن رفته است و نگاه از ارکان زهد. در فصلی با عنوان دیدگاهها در تفسیر زهد، زهد از دیدگاه معصومان و از منظر عالمان، متکلمان و فیلسوفان گزارش شده است. ویژگیهای زهد اسلامی یکی دیگر از بحثهای کتاب است و بالاخره آثار زهد در صحنه زندگی و صفحه ذهن انسان.

• نظام خانواده در اسلام

باقر شریف قرشی، لطیف راشدی. (چاپ اوک: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۱۶۲ ص، رقی.

عالم جلیل باقر شریف قرشی از فقیهان و نویسندگان مشهور شیعی عراقی و دارای آثاری است از جمله کتاب وی با عنوان نظام الأسرة فی الإسلام که اینک ترجمه آن نشر یافته است، با همه اختصار از نکات شایسته و آموزنده ای برخوردار است. پس از مقدمه ای کوتاه درباره خانواده و اهمیت آن با عنوان خانواده و مسائل جنسی، نگاههای مختلف به خانواده را از دیدگاههای مکتبهای گوناگون بررسی کرده است. عناصر تشکیل دهنده خانواده، دوران بارداری و زایمان زنان، عوامل تحکیم، عوامل فروپاشی خانواده، شیوه های تربیتی در نظام خانواده از جمله عناوین کتاب است.

• الدعوة الی الله فی السجون

عبدالرحمن خلیفی. (چاپ اوک: ریاض، دار الوطن للنشر، ۱۴۱۷). ۴۸۸ ص، وزیری.

۲۳۷ ص، وزیری.

در این کتاب در ضمن سه بخش مسأله مهم وحی از نگاه اسلام و مسیحیت بررسی شده است. بخش اوک از فصل اوک، ویژه شناخت مفهوم وحی است و در فصل دوم از ماهیت وحی تشریحی پیامبران سخن رفته و در فصل سوم از نگرشهای گوناگون در تفسیر وی بحث شده است.

بخش دوم ویژه تعاریف وحی است از نگاه متون مسیحی. در فصل دوم از دیدگاه نو در جهان مسیحیت درباره وحی سخن رفته و در فصل سوم با عنوان مسیح شناسی درباره عیسی و چگونگی وحی و پیوند آن به عیسی مسیح از نگاه مسیحیت بحث شده است. در بخش سوم نتایج برآمده از این پژوهش گزارش شده است.

• اومی آید

انصافلی هدایت. (چاپ اوک: تبریز، انتشارات نور ولایت، ۱۴۱۷). ۶۶ ص، رقی.

این کتاب گفتگویی است با سران مذاهب و مسلکها درباره موعود جهانی. گفتگو با اسقف اعظم ارمنه، با معلم دینی یهودی کشور و دبیر انجمن کلیمیان ایران، با موبد زرتشتیان ایران و دو نفر از پیروان سیک است. آقای علی دوانی در مقدمه ای سودمند نشان داده اند که اعتقاد به موعود جهانی در میان مذهب و ملتها بوده است و این موضوع را بر اساس منابع زرتشتی، یهودی و مسیحی نشان داده اند.

• فلسفه وحی و نبوت

محمد مهدی ری شهری. (چاپ دهم: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۲۴۰ ص، رقی.

این کتاب پژوهشی است درباره وحی و نبوت، که اکنون ویرایش دوم آن پس از چاپهای متعدد عرضه می شود. دو بخش کتاب از «وحی و تکامل» سخن رفته و در بخش دوم از حقیقت وحی. بخش سوم ویژه شناخت نبوت است که در ضمن آن از اعجاز

سخن رفته است و در باب دوم از چگونگی تعیین امام. در باب سوم به نقد شبهه ها و اشکالها درباره دیدگاه امامت در تشیع پرداخته و در ضمن نقد و بررسی آنها چگونگی شکل گیری برخی از فرقه های شیعی را نیز گزارش کرده و موضع آنها را در امامت نقد کرده است. آقای یوسفی کتاب را بر اساس دو نسخه مقابله و تصحیح کرده و در ضمن مقدمه ای مفصل از کتاب و مؤلف سخن گفته است.

• الفصول المهمة فی تألیف الأمامه

سید عبدالحسین شرف الدین، تحقیق عبدالجبار شراره. (چاپ اوک: قم، رابطه الثقافة والعلاقات الاسلامیه، ۱۴۱۷). ۳۸۲ ص، وزیری.

علامه سید شرف الدین حقاً شرف دین و آبروی مسلمین بود. استواری در نگارش، استناد دقیق، نزاهت کلام و جزالت بیان، شناخت ژرف از ابعاد جاریهای زمان و ضرورت های امت مسلمان برخی از ویژگیهای اوست. کتاب فصول المهمة را آن بزرگوار برای نشان دادن ضرورت تشکل صفوف مسلمانان و تألیف و وحدت امت اسلامی به قلم آورده است و افزون بر تبیین ضرورت این موضوع در فصولی چند به باورها و عقاید شیعی پرداخته و بر آنچه برخی از مسلمانان از سر ناآگاهی و برخی از سر عناد طعن زده و شیعه را بدان جهت مورد هجوم قرار داده اند، انگشت نهاده و بر اساس منابع عامه در استواری آن باورها، با دقت و استواری تمام سخن گفته است. این چاپ با تحقیق سودمند آقای شراره نشر یافته است. آقای شراره تمام منابع را روزآمد کرده و اگر مطلبی بدون منبع رها شده بوده، مستند ساخته و گاه بر منابع افزوده و فهارس سودمندی تنظیم کرده و در مقدمه از اهمیت کتاب و شیوه اش در تصحیح سخن گفته است.

• تحلیل وحی از دیدگاه اسلام و مسیحیت

محمد باقر سعیدی روشن. (چاپ اوک: مؤسسه فرهنگی اندیشه، ۱۳۷۵).

مؤلف در این کتاب بر این نکته تأکید ورزیده است که زندان از ضرورت‌های اجتماع و حکومت است، اما از سوی دیگر باید دانست که بزه کاری که براساس تخلف از قانون به زندان می‌رود از پیکره اجتماع است و نباید او را فراموش کرد. بدین سان باید جامعه اسلامی و به تعبیر دیگر حکومت اسلامی برای بازسازی و فکر و رفتاری و خلق و خوی زندانی راه‌هایی اندیشیده باشد. او در این کتاب به این موضوع پرداخته و بتفصیل بحث کرده است. تاریخ زندان در اسلام، احکام آن در فقه اسلامی، دعوت به حق و تبلیغ حقایق در زندان و شیوه‌های آن از بحث‌های کتاب است. او روشها و شیوه‌های مختلفی برگرفته از متون دینی و استنباط شده از احادیث و معارف اسلامی را درباره موضوع پیشنهاد کرده است.

● هدیه‌ای از دوست

سید خلیل حسینی، سید ابوالقاسم حسینی. (چاپ اول: قم، مرکز تحقیقات اسلامی جانبازان، ۱۳۷۵). ۹۴ ص، و زیری. این کتاب نگاهی به مصائب و دشواریهای زندگی است. در فصل اول با عنوان «از زاویه دیگر» کوشیده شده با نگاهی تازه به رویدادهای دشوار و مصیبت‌بار زندگی، آن را نشانی از مهر پروردگار نموده شود و جلوه‌های رنگارنگ مصائب بازگر گردد. رابطه انسان با مصائب، نقش مصائب در زندگانی انسان و شکوفایی استعدادها و برکشیدن ناپیداییهای وجود انسان و پیشگیری از تباہیها، شکیبایی در برابر نامایمات و دشواریها و دستاوردهای آن از مباحثی است که در این کتاب آمده است. نشر کتاب روان و پرجاذبه و محتوای آن بر روی هم سودمند و خواندنی است.

● رساله لب‌الباب

سید محمد حسین حسینی طهرانی. (چاپ هفتم: مشهد، انتشارات علامه طباطبائی، ۱۳۷۵). ۱۶۴ ص، رقمی. مؤلف محترم حضرت آیت‌الله حسینی-ره- این

رساله از جمنند را ابتدا به مناسبت سالگشت شهادت فقیه و فیلسوف بزرگ اسلامی، آیت‌الله شهید مرتضی مطهری و برای تقدیم به یادنامه وی نگاشته‌اند و سپس مستقل نشر یافته است. مباحث کتاب مبین شیوه سلوک و معرفت است و چگونگی رهیدن از تعلقات نفسانی و رسیدن به مقامات ملکوتی.

صراط مستقیم یعنی جمع میان ظاهر و باطن، مقصد سالک ملاقات با وجه‌الله است، شرح تفصیلی طریق و کیفیت سیر الی‌الله، نفی خواطر و مراقبه از جمله عناوین کتاب است. بحث مؤلف از اسلام و ایمان در شرح تفصیلی عوالم مقدمه بر عالم خلوص. بحثی است خوب و خواندنی.

● تمثیلات و تشبیهات در آثار استاد مطهری

علیرضارجالی تهرانی. (چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، زمستان ۷۵). ۴۵۱ ص، رقمی.

مؤلف آثار ارجمند استاد شهید مرتضی مطهری را به مطالعه گرفته و تشبیه‌ها و تمثیل‌هایی را که آن استاد جلیل برای روشن ساختن مسائل فکری، اعتقادی، فلسفی به کار گرفته‌اند، گردآوری کرده و براساس موضوع سامان داده‌اند. وی دوست و پنجاه تشبیه و تمثیل را در بخش‌های اعتقادی، اخلاقی تربیتی، معنوی، عرفانی، خانوادگی و اجتماعی، قرآنی، فقهی، عبادی، فلسفی و منطقی منظم کرده‌اند.

● نگرشی اسلامی به فرهنگ پرستاری

اکبرامدی. (چاپ اول: قم، مرکز تحقیقات اسلامی جانبازان، ۱۳۷۵). ۱۷۴ ص، رقمی. نگاهی است دقیق به پرستاری و جایگاه آن در آموزه‌های اسلامی. پرستاری-حقاً-شغلی است طاقت فرسا، اما چون با یاد حق و توجه به ارزشهای والای الهی و انسانی درآمیزد بسی شکوهمند و شوق‌آفرین می‌شود. این کتاب کوشیده است این جنبه پرستاری را بنمایاند. بدین سان در فصل اول از جایگاه پرستاری سخن گفته است و در فصل دوم از ابعاد آن.

مراقبت‌های درمانی و توانبخشی و حمایتی از بحث‌هایی است که در این فصل بدان پرداخته شده است. در فصل سوم و ذیل عنوان «انواع پرستاری» از پرستاری خانوادگی، جنگ و پرستاری، پرستاری از جانباز، زن و پرستاری سخن رفته است و در فصل چهارم اخلاق و آداب پرستاری نموده شده است. کتاب بر روی هم اثری است خواندنی، بویژه برای پرستاران ارجمند و خادمان والای جانبازان.

تجیح تاریخ و شرح حال

● شیخ حرّ عاملی

محمود شریفی-حسین ابراهیم زاده. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۱۳۰ ص، رقمی. مؤلفان در این کتاب زندگانی، سوانح حیات، آثار، آرا و اندیشه‌های محدث و عالم بزرگ شیعه شیخ حرّ عاملی را گزارش کرده‌اند. مؤلفان از ابعاد زندگانی آن مرد بزرگ سخن گفته‌اند و در ضمن گزارش سوانح حیات وی به گوشه‌هایی از تاریخ تشیع در آن زمان پرداخته‌اند و افزون بر برنمودن جنبه فقه و حدیث شیخ چگونگی جایگاه وی در ادبیات شعر را نیز تبیین کرده‌اند.

● شهید مدرّس

غلامرضا گلی‌زواره. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۲۲۷ ص، رقمی.

در این کتاب در ضمن شش بخش از زندگانی، تحصیل، سوانح حیات و مواضع اجتماعی و سیاسی مجتهد بیدار و فقیه سیاستمدار شهید حسن مدرس سخن رفته است. در بخش اول از زادگاه شهید، هجرت به قم، تحصیل و تدریس آن بزرگوار بحث شده است و آنگاه از اوج علمی و فقاہت وی سخن رفته است و از آثارش. سپس از حضور سیاسی و اجتماعی وی و مجلس و جریانهای آن و موضع مدرس و ...

● مهر تابان

سید محمد حسین حسینی تهرانی . (چاپ دوم : مشهد، انتشارات عاظمه طباطبایی، ۱۳۷۵). ۴۴۹ ص، وزیری.

مهر تابان یادنامه ای است خواندنی که مؤلف بزرگوار آن آیت الله حسینی تهرانی (ره)، آن را درباره علامه طباطبایی - رضوان علیه - رقم زده است. مهر تابان دو بخش دارد: در بخش اول مؤلف درباره علامه طباطبایی، شرح احوال، آثار، شیوه وی در حکمت، تفسیر و مباحث فکری بحث کرده است و در بخش دوم در ذیل عناوین، اباحت قرآنی، اباحت فلسفی، اباحت عرفانی، اباحت اخلاقی، اباحت علمی، اباحت تاریخی، آنچه را از آن بزرگوار سؤال کرده و وی جواب داده اند، تقریر و تحریر کرده است.

آنچه در این بخش آمده است نشانی از دقت‌های علامه طباطبایی در مسائل مختلف اسلامی مهر تابان بر روی هم کتابی است خواندنی و بسیار ارجمند.

● وجه تسمیه شهرهای ایران

حسین توکلی مقدم . (چاپ اول: تهران، نشر میعاد، ۱۳۷۵). ۳۳۲ ص، وزیری.

این کتاب پژوهشی است دراز دامن درباره شهرهای ایران و چگونگی و چرایی نامگذاری آنها. جلد اول آن شامل شهرهایی است که با حروف الف-ب-ت آغاز می‌شود. مؤلف ابتدا درباره شهر و چگونگی شکل گیری آن و گویشهای مختلف آن و ساختارهای گونه گون نام آن سخن می‌گوید و آنگاه در وجه تسمیه آن. منابع و مصادر وی و نیز بی‌پیشینگی مدون این بحث نشانگر آن است که مؤلف چه مایه رنج را در سامان دادن به این پژوهش بر خود هموار ساخته است. به هر حال کتاب اثری است سودمند و سرشار از اطلاعات. گاه ذیل عنوان «وجه تسمیه» مطالب غیر مرتبط با عنوان، اما مرتبط با موضوع، آمده است که باید عنوان مستقلی بدانها نهاده می‌شد.

● زندگانی ادبی و اجتماعی استاد شهریار

احمد کاویانپور . (چاپ اول: تهران، سازمان چاپ و انتشارات اقبال، ۱۳۷۵). تصویر+۲۸۷ ص، وزیری.

شهریار، بی‌گمان شهریار سخن بود و استاد ادب و شعر فارسی. شهریار را «حافظ قرن ما»، «شاهین بلند پرواز آسمان شعر آذربایجان» و بلکه ایران دانسته اند که همه، داوری‌هایی است استوار. این کتاب شرح حال، سوانح زندگانی و نمونه‌هایی است از اشعار استاد. سرآغاز زندگی، دوران تحصیل و عشق جوانی، سالهای ناکامی، سالهای تلخ و شیرین زندگی، دوران سیر و سیاحت، دوران خزان زندگی، شهریار حافظ قرن ما، شجره نامه استاد شهریار، از عناوین بخشهای کتاب است. در بخش حافظ قرن ما استقبالهای شهریار از غزل‌های حافظ همراه آن غزلها آمده است.

● سیمای کاشان

حبیب الله سلمانی آرانی . (چاپ اول: قم، انتشارات بشیر، ۱۳۷۵). ۲۵۶ ص، رقی. مؤلف در این کتاب در ضمن نه بخش از کاشان، پیشینه تاریخی، آثار تاریخی، تحولات سیاسی و اجتماعی، رجال علم، فقه، سیاست و هنر آن دیار سخن گفته است. موقعیت جغرافیایی کاشان و نژاد و گویش مردمان آن دیار در بخش اول و دوم آمده است و در بخشهای بعدی با عناوین پایگاه تشیع، سنگر جهاد، مهد فرهنگ از حضور تشیع در آن دیار و حرکت و سیر کاشانیان علیه ظلم و ستم در روزگار مشروطیت و انقلاب اسلامی و مدارس علمیه کاشان بحث شده است. معرفی چهره‌های والای عالمان سخنوران کاشانی و شناسایی و شناساندن امامزاده‌های آن دیار و آثار تاریخی هنری کاشان در بخشهای بعدی کتاب آمده است.

● سیمای لارستان

صادق رحمانی . (چاپ اول: قم، مؤسسه فرهنگی همسایه، ۱۳۷۵). ۱۷۳ ص، رقی. این کتاب گزارشی است تحلیلی و گویا از سرزمین لارستان با نگاهی گذرا بر پیشینه تاریخی و وضع جغرافیای آن. در بخش اول از لار سخن رفته است و از چگونگی حال و هوای آن، و تحولات اجتماعی و سیاسی آن، از ستیزهای لار علیه حاکمان و از شکوه حماسه زنان در مقابل ناموس ربایان و حجاب ستیزان. آنگاه چگونگی منطقه گزارش شده است و ویژگیهای اقلیمی آن و نیز آداب و رسوم عبادی و اجتماعی آن. بخش بزم، جویم و خنج اوژ در بخشهای بعدی کتاب معرفی شده اند. در صفحات این کتاب شرح حال و آثار و مآثر عالمان آن دیار نیز گزارش شده است. آقای رحمانی کتاب را با نثری روان و عباراتی استوار سامان داده اند.

● مدرس، تاریخ و سیاست

جمعی از نویسندگان . (چاپ اول: تهران، مؤسسه پژوهشی و مطالعاتی فرهنگی، ۱۳۷۵). ۲۴۰ ص، رقی.

در روزهای هشتم و نهم آذر ۱۳۷۴ سمیناری با عنوان «مدرس و تحولات سیمای تاریخ معاصر ایران» برگزار شد. این مجموعه بخشی از مقالاتی است که به آن سمینار ارائه شده است. عناوین برخی از مقالات چنین است: مدرس الگوی جاوید نمایندگی، حاشیه رسائل شیخ انصاری، استادان آیت الله شهید سید حسن مدرس، سیر در انقلاب مشروطیت، نگاهی به سوءقصد‌ها به جان مدرس، دیدگاههای اقتصادی علامه شهید مدرس، یکی از ویژگیهای شهید مدرس، مدرس و کانون، مدرس و تغییر سلطنت، مدرس، تمدن سازی و بحرانهای پس از مشروطیت و ...

● جرعه‌های جانبخش

غلامرضا گلی زواره . (چاپ اول: قم، انتشارات حضور، ۱۳۷۵). ۴۳۱ص، وزیری .

یکی از شخصیت‌هایی که از افق اندیشه معاصر طلوع کرد و با فروغ علم و حکمت خویش چون ستاره‌ای پرتوفشانی نمود و انسانهای تشنه معرفت را راهگشا و هادی گردید، علامه سید محمد حسین طباطبایی - قدس سره - است که شیوه زندگی و خلق و خویش می‌تواند برای مشتاقان معنویت الگو باشد .

کتاب جرعه‌های جانبخش کوشیده است با سبکی جالب فرازهایی از زندگی این مفسر عالیقدر را به تصویر کشد و خواننده را با ابعاد از زندگی عرفانی و اخلاقی و کوششهای علمی و سایر ابعاد معرفتی این نامدار عرصه اندیشه آشنا کند . کتاب مورد اشاره در ده فصل به اهتمام نویسنده معاصر، غلامرضا گلی زواره، با استناد به صد و هشتاد منبع تألیف شده است .

در فصل اول تحت عنوان بوستان فضیلت به سلسله نسب و خاندان و خانواده علامه طباطبایی پرداخته شده است . فصل دوم با عنوان رویش و کوشش، دوران کودکی، مسافرت علمی و دوران تحصیلات این مفسر را به همراه معرفی اساتیدش اجمالاً مورد بررسی قرار داده است . در فصل سوم مهاجرت علامه به قم و جلسات علمی و حوزه درسی وی به خواننده معرفی شده و فصل چهارم ننی چند از شاگردان برجسته این اسوه و ارستگي را از نظر خوانندگان گذرانیده است . در فصل پنجم ابعادی از توانیهای علمی و زوایای فکری و نوآوریها و نیز تمایلات ذوقی و ادبی علامه شناسانیده شده است . طی فصل ششم نویسنده کوشیده است فراز مهم اهتمام علمی علامه طباطبایی، یعنی پژوهشهای نامبرده در مباحث تفسیری و علوم قرآنی و نیز تألیف تفسیر گرانسنگ میزان را اجمالاً بررسی کند .

تحقیقات علامه طباطبایی در علوم اهل بیت و مسائل مربوط به خاندان عصمت و

طهارت و نیز پژوهشهای وی در قلمرو تشیع طی فصل هفتم به بحث گذاشته شده است . نظریات این حکیم الهی در خصوص حکیمان و عارفان سلف و نیز تلاشهای فکری وی در مباحث اجتماعی و سیاسی در فصل هشتم مطرح شده است . حالات عرفانی و ویژگیهای اخلاقی این عالم عامل در برخورد با اهل خانه، جامعه و شاگردان دیگر اقشار جامعه ضمن فصل نهم قلمبند شده است . در فصل دهم که آخرین مبحث کتاب است، پس از گذری در اندیشه‌های علامه در قلمرو و روح و روان، دنیای ملکوت و جهان برزخی آخرین لحظات زندگی وی مورد بررسی قرار گرفته و در واپسین مطلب این فصل برادر ایشان، آیت الله محمد حسن الهی طباطبایی به خواننده معرفی شده است .

● السید صدیق حسن الفتوحی

اختر جمال لقمان . (چاپ اول: ریاض، دار الهجره، ۱۴۱۷). ۶۰۰ص، وزیری .
سید صدیق حسن خان از مؤلفان، محدثان، مفسران بزرگ و کثیرالتألیف هند در قرن سیزدهم هجری است . او آثار بسیاری در کلام، تفسیر، حدیث، عقاید و دیگر ابعاد فرهنگی اسلامی به زبانهای عربی، فارسی و اردو نگاشته است .

این گزارشی است تفصیلی از زندگانی اوضاع اجتماعی و سیاسی و فرهنگی عصر او، آثار و تألیفات او و نیز آرا و اندیشه‌های او در مسائل کلامی . مؤلف تلاش بسیاری به کار بسته تا نشان دهد صدیق حسن خان از اهل سنت است؛ آن هم از نوع سلفی و وهابی آن، که بخش اول آن (سنتی) درست و بخش دوم آن (سلفی وهابی) تکلفی شگفت است .

تبیح ادبیات

● معشوق باستانی سنگ

جلال قیامی میرحسینی . (چاپ اول: مشهد، انتشارات درخشش، ۱۳۷۵). ۹۰ص، رقی .
مجموعه‌ای است از اشعار آقای حسینی در

قالب شعر نو . زبان وی ساده است و صمیمی و شعرهایش به دور از ابهامات و استوار و پیچیده و گاه همراه با ترکیبات و تعبیرات تازه ...

● اثرپذیری حافظ از قرآن و حدیث

عباس اسلامی نژاد . (چاپ اول: کاشان، انتشارات مرسل، ۱۳۷۵). ۱۳۵ص، رقی .

این کتاب در شش بخش تدوین شده است . در بخش اول گونه اثرپذیری شعر فارسی از قرآن و حدیث بحث شده است که تقریری است از بحثهای حضرت سید محمد راستگو و در این کتاب جایگاه مقدمه را یافته است . بخش دوم اثرپذیری واژگانی شعر حافظ از قرآن و حدیث است که به گونه الفبایی گزارش شده . آنگاه در بخش سوم اثرپذیریهای مضمونی آمده است . در بخش چهارم اشعاری گزارش شده است که در چاپ قزوینی - غنی نبوده و در چاپهای انجوی، پژمان و ... وجود داشته است و اشاره‌ای است به قرآن و حدیث . بخش ششم با عنوان «حافظ و ارسال المثل» به اشعاری اشاره رفته که حالت مثل یافته است .

● جواهر البلاغه

احمد الهاشمی . (چاپ ششم: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۴۱۷). ۴۲۸ص، وزیری .
جواهر البلاغه با عنوان توضیحی فی المعانی والبیان والبدیع، از آثار ارجمند و کارآمد دانش بلاغت در روزگاران اخیر است . جواهر البلاغه را نویسنده آن به گونه‌ای تنظیم کرده است که آغازگران را بصیرت افزایش دهد و دانشوران این دانش را سودمند افتد .

این چاپ به گونه افست از چاپ اصلی نشر یافته است .

●